

Ábrahám élete

Lekció: Zsid. 4.14-5.14
Textus: Gen. 14

1999. febr. 14.
Gazdagrét

Melkisédek gazdagsága vagy Szodoma kincsei?

Egy nemzetközi háborúról olvastunk ebben a fejezetben. Kánaán csendes nyugalmanak vége, amikor megjelenik az élámi Kedorláómer szövetségeseivel együtt. A Holt tenger körüli városok királyai, akik 12 éve szolgálják a keleti királyokat, megelégedve a helyzetet, fellázadnak. A kánaáni invázió ennek a lázadásnak következménye: a keleti királyok büntetőhadjáratot vezetnek a holt-tengeri királyok ellen. A háborúban érintett Lót, Ábrahám unokaöccse, aki abban a Szodomában lakik, amely negyedmagával elveszti a háborút a 4 keleti királlyal szemben. Ábrahám közbeavatkozását ez az esemény magyarázza. Amikor megtudja, hogy Lót is fogságba esett mindenével együtt, szövetségeseivel segítségére siet. Utolérvén a többszörösen győztes hadsereget, Ábrahám megveri a keleti királyokat, kiűzi őket Kánaán földjéről, majd visszaviszi a fogságba ejtett embereket, és azoknak minden javait a Holt tenger vidékére. Ábrahám nemvárt győzelmet arat. Meglepő, hogy éppen ő, egy "héber" hoz szabadulást Kánaán lakóinak. A héber szó jelentése itt (v.13) nem etnikai, hanem társadalmi jellegű: a társadalom peremén élőkre vonatkozik, idegen szolgákra, zsoldosokra, portyázó, vándorló emberekre. Ábrahám héber, kívülálló a kánaáni társadalomban (Wenham, 313). Az események után azonban bizonyosan "berobban a köztudatba", új lehetőségek állnak előtte. Korábban láttuk Ábrahámot, hogyan cselekszik a megpróbáltatásban (12.20kk), mit tesz, amikor választás előtt áll (13. fej.), most azt vizsgáljuk meg, hogyan viselkedik a győzelem után, eredményes emberként, sikere csúcán.

Itt Ábrahámot azonnal nemvárt meglepetés éri. Két királlyal találkozik, akik elébe mennek. Az egyik a megvert és általa megmentett Szodoma városának királya, a másik Melkisédek, Sále királya. Az egyik egy romlott város uralkodója, a másik Sále ("béke") királya, a Felséges Isten papja. Az egyik keresztlül a kísértés jelenik meg hatalmas erővel Ábrahám előtt, a másikban az Úr készít ajándékot. Ábrahámnak döntenie kell: Mit tart értéknek? Kinek tulajdonítja sikerét? Kinek lesz lekötelezettje?

A lehetőségek alkalmanként ugyanilyen hirtelen bukkannak fel előttünk is. Egy váratlan találkozásban, szituációban egyik pillanatról a másikra megjelenhet a kísértés éppen úgy, mint az áldás. Az elesés lehetősége úgy, mint a győzelemé. Az ellenség is megjelenik, meg az Úr is. És akkor döntenünk kell: Mit tartunk értéknek? Kinek tulajdonítjuk azt, ahova eljutottunk? Kinek leszünk lekötelezettjeivé, kivel vállalunk közösséget?

I. Mit tart Ábrahám értéknek?

Először Szodoma királyáról olvasunk, aki kivonult Ábrahám elé. Azonnal utána Melkisédek jelenik meg a színen, majd a vele való találkozás után tér csak vissza a szentíró a Szodoma királyával való beszélgetésre. Azt látjuk hát, hogy Ábrahám egyszerre találkozik a két királlyal, akik teljesen ellentétes módon közelednek hozzá.

"Melkisédek... kenyéret és bort vitt ki eléje." Róla nem sokat tudunk, mégis meghatározó személyé lett a Bibliában. Neve azt jelenti, hogy "Igazság Királya". Egy kánaáni város, Sále királya és papja egy személyben, a korabeli közel-keleti szokás szerint. Lehet, hogy ez a város Izráel későbbi fővárosa, Jeruzsálem. Nyilvánvaló, hogy jószándékkal köszönti a győztes Ábrahámot, aki az ő városáért nem tett semmit sem. A hazatérő hadvezért borral és kenyérral kínálja, majd hangsúlyosan megáldja a Felséges Isten nevében. Felismeri, hogy Ábrahám győzelmének titka nem önmagában, hanem a legfőbb Istenben van.

Szodoma királya ugyanakkor az udvariasság szabályait megszegve nyersen és röviden közli Ábrahámmal: *"Add nekem az embereket, a jószágot pedig tartsd meg magadnak!"* Szava élesen elüt a nagylelkű, áldást mondó Melkisédekétől, pedig neki sokkal inkább lenne miért hálát adni. Ugyanakkor, bár igaz, hogy Ábrahám rendelkezik minden felett, amit visszaszerzett, mégis sokkal több "megfoghatót" kínál fel, mint Melkisédek. Mert mi egy áldás, meg egy kis kenyér és bor Szodoma minden elrabolt jószágához képest? E kettő között találja magát Ábrahám, aki, mint látjuk, elutasítja Szodoma javait,

viszont elfogadja Melkisédek asztalközösségét és áldását. Ezen a ponton derül ki, hogy mi jelent értéket Ábrahám számára.

Ábrahámnak többet ér egy "szerény ajándék" méltó ajándékozótól, mint bármilyen gazdagság valakitől, aki olyan, mint Szodoma királya. Persze a "szerény ajándék" félrevezető megfogalmazás, hiszen hogyan lehetne összemérni Isten áldását anyagi javakkal? Kenyér és bor, közösség Istennel, áldás a Felséges nevében az egyik oldalon, Szodoma luxusa a másikon. Mi az érték? Mi ér többet? Mit érdemes választani?

Ezek a kérdések nem tőlünk távoli, elvont, hanem hűsbavágó kérdések. Mit tartasz fontosnak, mit tartasz értékesnek az életedben? Jézus azt mondja: *"Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is."* (Mt. 6.21) Ez nagyszerű tükröt tart elénk. Mielőtt azt mondanád, hogy természetesen Istent tartom a fontosnak, a vele való közösséget értéknek, kérdezd meg magadtól: Hol van a szíved? Ott van a szíved, ahol a gondolataid. Az a kincsed, ami lefoglal, ami betölti a gondolataidat, ami meghatározza döntéseidet. Azt tartod értékesnek, ami irányt ad életednek, ami céloddá vált. Nem feltétlenül azt, amit értelmekkel annak vallasz, hanem azt, amivel állandóan foglalkozol. Hogyan lenne igaz, hogy az Úrral való kapcsolat értékes számodra, ha nem vágyódsz utána, nem töltesz vele időt imádságban, igeolvasásban? Hogy ne lenne igaz, hogy sokkal értékesebb számodra pl. a televízióra való meredés, ha ezzel órákat töltesz el egy nap? Ha Ábrahámnak csak elvben értékesebb az Úr, mint Szodoma javai, az nem derül ki egészen addig a napig, amiről itt olvasunk. Azon a napon azonban kiderül, mert amikor a választás helyzetében találja magát, akkor a szíve szerint fog dönteni, és a valóság napvilágra jön. Ha Ábrahám szíve nincs az Úrnál, bizonyos, hogy nem Melkisédek, hanem Szodoma királyának ajánlatát tartja igazán értékesnek. Mivel azonban számára valóban az Úrral való kapcsolat az érték, nem meglepő, hogy Melkisédek áldása, és a Felséges Isten papjával való közösség többet ér neki, mint Szodoma minden gazdagsága.

Naív dolog lenne azt feltételeznünk, hogy a társadalom, amelyben élünk, nem formálja bennünk erőteljesen, hogy mit tartunk értéknek. Azt kell mondanunk, hogy igazán csak az számít, ami megvásárolható, ami megfogható, és ami másoknak megmutatható. Korosztályonként ez más és más lehet, de lényegében mégis ugyanaz. Ne gondoljuk, hogy ez a hatás csak úgy jelentkezik, hogy azt mondja valaki, a boldogságom záloga egy lakás és egy autó. Bátran mondogathatjuk magunkban, hogy a boldogságunk alapja Isten, és közben minden erőnk egy lakás és egy autó megszerzésére koncentrálódik. Isten színe előtt gondoljuk át, hogy mit tartunk igazi értéknek, és ha arra vezet, hogy kincsünk és szívünk nem ő, bűnbánattal térjünk vissza hozzá!

II. Kinek tulajdonítja Ábrahám sikerét?

Ennek a kérdésnek megválaszolása szintén a Melkisédekkel ill. Szodoma királyával való találkozásban dől el.

Melkisédek áldásában van egy mondat, amely rámutat arra, hogy a Felséges Isten papja kinek tulajdonítja a hadisikert: *"És áldott a Felséges Isten, mert kezédbe adta ellenségeidet!"* Ha Ábrahám telve van önmagával, ezekre a szavakra ugyancsak hevesen reagál. "Micsoda?! És a legényeim rátermettsége, akiket én neveltem?! Gondos stratégiám, amelynek alapján éjszaka leptük meg őket több csoportra oszolva?! Erős karom, amellyel vertem és üldöztem az ellenséget egészen Hóbáig?! Mindez nem számít?!" Persze, ezt nem várjuk Ábrahámtól, de gondoljunk bele helyzetébe. Legyőzi azokat a királyokat, akikkel szemben nem tudtak megállni a holt-tengeri városok királyai, aztán megjelenik egy idegen, senki nem tudja honnan, és azt mondja, ez a győzelem a Felséges Isten győzelme. Ugyanakkor ott van Szodoma királya, aki talán azért is ajánlgatja a javakat, hogy ezzel kedvében járjon Ábrahámnak, a környék új csillagának. Ha Ábrahám elismerésre, hatalomra, befolyásra tör a környéken, vagy csak egy kicsit is magának tulajdonítja a győzelmet, sokkal inkább fordul Szodoma királyához, mint Melkisédekhez. Akkor nem merné a dicsőséget annak adni, akinek jár, hiszen önmagát kell felemelnie mások felé. A versenyben pedig nincs mód arra, hogy saját érdemeiből "lefaragjon" valaki más javára.

Mennyire mai kérdés ez is. Abban a társadalomban, amelyben teljesítménye alapján értékelik és ítélik meg az embert, lehetséges-e az eredményeket, a sikereket Istennek tulajdonítani? Nem vésődik-e mélyen a szívünkbe, hogy mindenki konkurrenciát jelent, hogy mindenki ellenfél? Hiszen ha őt felveszik az egyetemre, én már csak eggyel kevesebb helyre pályázhatok. Ha a másik tehetségesebb, vagy

szorgalmasabb, mint én, létszámleépítéskor engem előbb elér a baj. A kegyetlen versenyben mindent meg kell ragadni, ha nem akarok kihullani. Az embernek saját érdekeit kell kíméletlenül érvényesíteni. Ugyanúgy belénkívódik ez a mentalitás, mint az értékekkel kapcsolatban. Persze, hogy Istené minden dicsőség, persze, hogy igaz, amit az apostol mond: *"Mid van, amit nem kaptál? Ha pedig kaptad, mit dicsekszel, mintha nem kaptad volna?"* (IKor. 4.7) De az az alázat, amely elfogadtatja Ábrahámmal Melkisédek szavát, már nincs bennünk. Hálát adni, és megköszönni mindent, amivé lettünk, és amink csak van, olyan nehéz. Mintha ettől kisebbek lennénk, kevesebbek... A Szodoma királya típusú figuráktól bezsebeljük hamis elismerésüket, és nem tiltakozunk, hogy az Úr volt, nem mi. Az ő ereje által, nem a magunkéval. Az ő kegyelme, nem a mi érdemünk. Az ő erős karja, nem a mi nagy bölcsességünk.

Ábrahám nem lopja meg Istent az ő dicsőségében, nem tiltakozik. Nem verszenyzi másokkal abban, hogy önmagából valaki nagy embert faragjon. A Felséges Istennek, az Úrnak tulajdonítja sikerét. Gondolkozz el azon, hogy te kinek adsz dicsőséget? Nemcsak úgy általában, hanem a legkonkrétabb dolgokért. A menny és föld alkotóját illeti elismerés szépségedért? Intelligenciádért? Testi felépítésedért? Iskolai/munkahelyi eredményeidért? Tulajdoníts minden eredményt az Úrnak, megköszönve, hogy adott lehetőséget arra, amit elértél!

III. Kinek lesz Ábrahám a lekötelezettje? Kivel vállal közösséget?

Amikor Szodoma királya ajánlatot tesz Ábrahámnak, Ő így válaszol: *"Fölemelt kézzel esküszöm az Úrra, a Felséges Istenre, a menny és a föld alkotójára, hogy egy szál fonalat vagy egy saruszíjat sem veszek el mindabból, ami a tied, hogy ne mondhasd: Én tettem gazdaggá Ábrahámot."* Az az ember, aki számára fontosabb az Istennel való közösség és az ő áldása, mint a vagyon, aki minden dicsőséget Istennek ad, és semmit sem kíván magának tartani, semmiképpen nem kíván Szodoma királyának a lekötelezettjévé válni. Ábrahám, aki a Felséges Isten asztalának vendége volt, nem osztozik Szodoma uralkodójával. Ha elfogadja az ajánlatot, akkor ezen a szálon kötődik a romlott város képviselőjéhez: Ábrahám is belőlünk lett gazdaggá - mondhatják bármikor. Ez a kötődés pedig az Istennel való életét rontaná meg. Szodoma királya bármikor benyújthatná a számlát: szövetségesem lettél Ábrahám, belőlem lettél gazdag. Ábrahám Melkisédek asztalközösségének részese volt, az áldást elfogadta, sőt, azzal ismerte el, hogy Melkisédek valóban az Felséges Isten papja, hogy tizedet adott neki mindenből. Aki azonban az Úrhoz kötődik, az menekül attól, hogy bármi szál a romlottsághoz kösse, még akkor is, ha látszólag az előnyös lenne számára.

Amit Ábrahám oly világosan lát és következetesen végigvisz ebben a történetben, az sokak előtt, akik az Úrral akarnak járni, rendkívül homályos. Többen fogadnak el olyan ajándékokat, előnyöket, tárgyakat, amelyek látszólag ártatlanok, de mégis láthatatlan szálal kötik őket ahhoz a világhoz, amit Szodoma királya képvisel. Látni kell, hogy ha valaki az Úr asztalközösségének részese, az együttjár azzal, hogy bizonyos közösségekből, bizonyos kötődésekből kivonja magát. Ilyen láthatatlan szálakat nemcsak anyagi javakkal lehet kiépíteni. Nem helyén való helyzetben kedvesség, hízelgés, bókok elfogadása ugyanígy kötődést hozhat létre, ami megronthat egy fennálló házastársi kapcsolatot. Nagyon komolyan gondoljuk meg, hogy mint az Úr asztalközösségének tagjai milyen lekötelezettségek létrejöttét fogadtuk vagy fogadjuk el oktalanul és bölcsstelenül! A kísértő Ábrahám számára hirtelen, meglepetésszerűen jelenik meg. De ő nem köti magát Szodoma királyához, csak Melkisédekhez, a Felséges Isten papjához.

Melkisédek vagy Szodoma királya? Jézus Krisztus, vagy a világ fejedelme? A Zsidókhöz írt levél alapján mondhatjuk, hogy Melkisédek, a pap, aki egyszer csak megjelenik a semmiből, Jézus Krisztus előképe. Jézust a Zsidókhöz írt levél több alkalommal is a Melkisédek rendje szerint való papnak nevezi. Azt hangsúlyozza ezzel, hogy a mi Urunk, Jézus Krisztus papsága megelőzött minden más papságot Izrael életében, és ezért elébbvaló azoknál. Ő a mi egyetlenegy főpapunk, aki önmagán mutatta be a bűnért való áldozatot, hogy mindazok, akik e világ fejedelmével kötötték össze életüket, bocsánatot és szabadulást nyerjenek általa. Bízasson bennünket az úrvacsorai közösségre, a Jézussal való

asztalközösségre készülve az ő szava: *"Járuljunk tehát bizalommal a kegyelem trónusához, hogy irgalmat nyerjünk, és kegyelmet találjunk, amikor segítségre van szükségünk."* (Zsid. 4.16) ÁMEN!